

हापनम्

का नो हानि: Sarva S. -५ Decrease, deficiency; यथा हानि: क्रमप्राप्ता तथा वृद्धिः क्रमागता Hariv.; Y. 2. 207, 244. -६ Neglect, omission, breach; प्रतिज्ञा०, कार्य०. -६ Passing away, waste, loss; कालहानि R. 13. 16. -७ = गतिः (from हा ३ A.); हानिभज्ञविकल्पानां नवानां संचयेन च Mb. 12. 239. 33. -Comp. -कर a. causing loss, detrimental, injurious; अनादिष्टोऽपि भूपस्य दृष्ट्वा हानिकरं च यः। यतते तस्य नाशाय स मृत्योऽहर्वै महीभुजाम्॥ Pt. 1. 88.

हापनम् Causing to quit or abandon, expelling.

हाङ्गरः A large fish.

हाटक a. (-की f.) Golden. -कम् 1 Gold; नवहाटकेष्टक-चिंतं ददर्श सः क्षितिपस्य पस्त्यमथ तत्र संसदि Si. 13. 63. -२ The thorn-apple. -३ A kind of magical drink; या वै विलायनं प्रविष्टं पुरुषं रसेन हाटकाखयेन साधयित्वा Bhag. 5. 24. 16. -Comp. -ईशा०, -ईशानः, -ईश्वरः N. of a form of Śiva; ततोऽधस्ताद्वितले हरो भगवान् हाटकेश्वरः स्वपार्षदभूतगणावृतः Bhag. 5. 24. 17. -हाडिका An earthen pot. -गिरिः the mountain Meru.

हात्रम् [हा-करणे त्रल्] १ Wages, hire. -२ Injuring, killing. -३ Death. -त्रः A demon.

हान्त्रः Death, dying. -न्त्रम् A demon; Up. 4. 168.

हापनम् The act of causing to quit or abandon.

हापुत्री, हापुत्रिका A kind of wag-tail.

हाफिका Yawning, gaping.

हायक a. Giving up, abandoning; नैव धर्मी न चाधर्मी पूर्वोपचित्हायकः Mb. 14. 19. 7.

हायनः, -नम् A year; ऋस्तैकहायनकुरञ्जविलोलद्वष्टः U. 3. 28; Mal 4. 8. -नः १ A kind of rice. -२ A flame.

हारः [हृ-कर्मणि धृ०] १ Taking away, removal, seizing. -२ Conveying. -३ Abstraction, deprivation. -४ A carrier, porter. -५ A garland or necklace of pearls &c.; a necklace in general; हारोऽयं हरिणाक्षीणां छुटति स्तन-मण्डले Amaru. 100; पाण्डोऽयमंसार्पितलम्बहारः R. 6. 60; 5. 52; 6. 16; Me. 74; Rs. 1. 4; 2. 18. -६ War, battle. -७ (In math.) The denominator of a fraction. -८ A divisor. -९ (In prosody) A long syllable. -Comp. आवलिः, -ली f. १ a string of pearls; तरुणीस्तन एव शोभते मणिहारावलिरामणीयकम् N. 2. 44; हाराचलीतरलकाश्रितकाश्चिदाम Git. 11. -२ N. of a vocabulary of uncommon words by पुरुषोत्तमदेव. -गुटि (लि) का the bead or pearl of a necklace; ताम्रोदरेषु पतितं तरुपलवेषु निर्धौतहारगुलिकाविशदं हिमाम्भः R. 5. 70. -फलम्, -फलकम् a necklace of five strings. -यष्टिः f. a necklace, string of pearls; दधति पृथुकुचाग्रैन्तैर्हरयष्टिम् Rs. 2. 25; 1. 8; Ki. 9. 2. -हारा a kind of reddish-brown grape.

हारकः [हृ-ज्वुल्] १ A thief, plunderer; लवणहारकः Y. 3. 215. -२ A cheat, rogue. -३ A string of pearls. -४ A divisor (in math.) -५ A kind of prose composition. -६ A gambler. -७ A kind of science.

हारि a. Attracting, captivating, pleasing, charming. -रिः f. १ Defeat. -२ Losing a game. -३ A body of travellers, caravan. -Comp. -कण्ठः a cuckoo.

हारित p. p. १ Caused to be taken or seized. -२ Presented, offered. -३ Attracted. -४ Robbed, carried. -५ Lost; हतः शत्रुः कृतं मित्रं रत्नमाला न हारिता Pt. 5. 85. -६ Surpassed, exceeded. -७ तः १ The green colour. -२ A kind of pigeon; कांस्यं हृत्वा तु दुर्बुद्धिर्हारितो जायते नरः Mb. 13. 111. 102.

हारितकः A green vegetable.

हारहूरः Spirituous liquor. -रा A grape.

हारिण a. (-णी f.) Belonging to a deer. -णम् Venison, flesh of deer.

हारिणिकः A deer-catcher, hunter.

हारिन a. (-णी f.) [हारो अस्त्यस्य इनि, ह-णिनि वा] १ Taking, conveying, carrying. -२ Robbing, taking away; बाजिकुञ्जराणां च हारिणः Y. 2. 273; 3. 208. -३ Seizing, disturbing; तद्रजो प्रतिपं विद्यात् सततं हारि देहिनाम् Ms. 12. 28. -४ Obtaining, securing. -५ Attracting, captivating, pleasing, delighting, ravishing; तबास्मि गीतरागेण हारिणा प्रसमं हृतः S. 1. 5; Si. 10. 13. 69; विष्टपहारिणि हरौ Bh. 2. 25. -६ Surpassing, exceeding. -७ Having a necklace.

हारिद्रः १ A yellow colour; हारिद्रबर्णं सुसुखं च शुक्रम् Mb. 12. 280. 33. -२ The Kadamba tree. -३ A kind of vegetable poison. -४ A kind of fever. -द्रम् Gold; तथापि नालोकि तदस्य रूपं हारिद्रभज्ञाय वितीर्णभज्ञम् N. 6. 45; 7. 13. -a. yellow, yellow-coloured.

हारी f. A pearl; L. D. B.

हारीतः १ A kind of pigeon; मारीचोद्भान्तहारीता मलयाद्रेष्टप्यका: R. 4. 46. -२ A rogue, cheat. -३ N. of a writer of a Smṛiti or code of laws; Y. 1. 4.

हार्दिम् [हृदयस्य कर्म युवा० अण् हृदादेशः] १ Affection, love; अमष्टौशूयेन जनस्य जन्तुना न जातहार्देन न विद्विषादरः Ki. 1. 33; Si. 9. 69; V. 5. 10. -२ Kindness, tenderness. -३ Will. -४ Intention, meaning; अर्जुनः सहस्राज्ञाय दरेहार्दिमथासिना Bhag. 1. 7. 55. -a. Relating to or being in the heart; संछिद्य हार्दिमनुमानसदुक्तिश्चिन्नज्ञानासिना भजत माखिलसंशयाधिम् Bhag. 11. 13. 33.

हार्दिक्यः १ N. of Krita-varman; Mb. 1. 2. 32; सुख हार्दिक्य शब्दकाम्। Ve. 3. 7. -२ Friendship.

हार्दिन् n. Anything greatly liked or desired.